

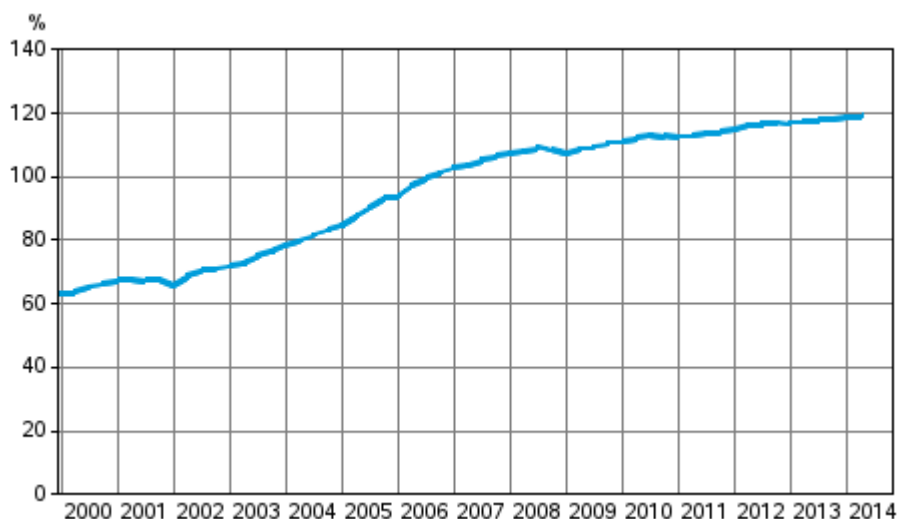
Rahoitustilinpito

2014, 2. vuosineljännes

Kotitalouksien velkaantumisaste 119,5 prosenttia vuoden 2014 toisella neljänneksellä

Kotitalouksien velkaantumisaste kohosi 119,5 prosenttiin vuoden 2014 toisella neljänneksellä. Vuoden takaisesta velkaantumisaste on kohonnut 2,0 prosenttiyksikköä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien velkaantumisaste

Vuoden 2014 toisen neljänneksen aikana kotitalouksien lainavelat lisääntyivät 1,4 miljardia euroa. Myös kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi, mutta suhteellisesti vähemmän. Näiden muutosten seurauksena kotitalouksien velkaantumisaste kohosi 119,5 prosenttiin. Velkaantumisasteen lisäys edellisestä neljänneksestä oli 0,6 prosenttiyksikköä. Kotitalouksien velkaantumisaste lasketaan suhteuttamalla kotitalouksien lainavelat neljänneksen lopussa edeltävien neljän vuosineljänneksen yhteenlaskettuun käytettävissä olevaan tuloon.

Vuoden 2014 toisen neljänneksen lopussa kotitalouksilla oli yhteensä 253 miljardia euroa rahoitusvaroja ja 139 miljardia euroa velkoja. Neljänneksen aikana velat lisääntyivät rahoitusvaroja enemmän, minkä

seurauksena kotitalouksien nettorahoitusvarat vähenivät päätyen 114 miljardiin neljänneksen lopussa. Nettorahoitusvaroilla tarkoitetaan rahoitusvarojen ja velkojen erotusta.

Kotitaloudet sijoittivat toisella neljänneksellä talletuksiin ja sijoitusrahasto-osuuksiin. Kotitaloudet ovat suosineen sijoitusrahastoja jo jonkin aikaa, sillä nettomääräiset sijoitukset niihin ovat olleet positiiviset kahdeksan peräkkäistä vuosineljännestä. Matalan korkotason vallitessa siirtymä talletusten sisällä määräaikaistalletuksista käteistalletuksiin jatkui edelleen. Sen sijaan kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset pörssiosakkeisiin olivat lähes miljardin negatiiviset.

Yritysten velkarahoitus, eli lainavelat ja velkapaperimuotoinen rahoitus yhteensä, kasvoi. Velkarahoitusta kasvatettiin ottamalla lisää lainaa. Yritysten velan kokonaistaso kasvoi myös siksi, että osakevelan kanta kasvoi. Osakevelan kasvuun vaikutti osaltaan pörssiosakkeiden markkina-arvon kohoaminen. Kun yritysten rahoitusvarat samalla jatkoivat laskuaan, heikkeni yritysten nettorahoitusasema -223 miljardiin euroon.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo, lainavelka ja velkaantumisaste.....	4

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin.....	6
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarat.....	6
Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettorahoitusvarojen muutos.....	7
Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa

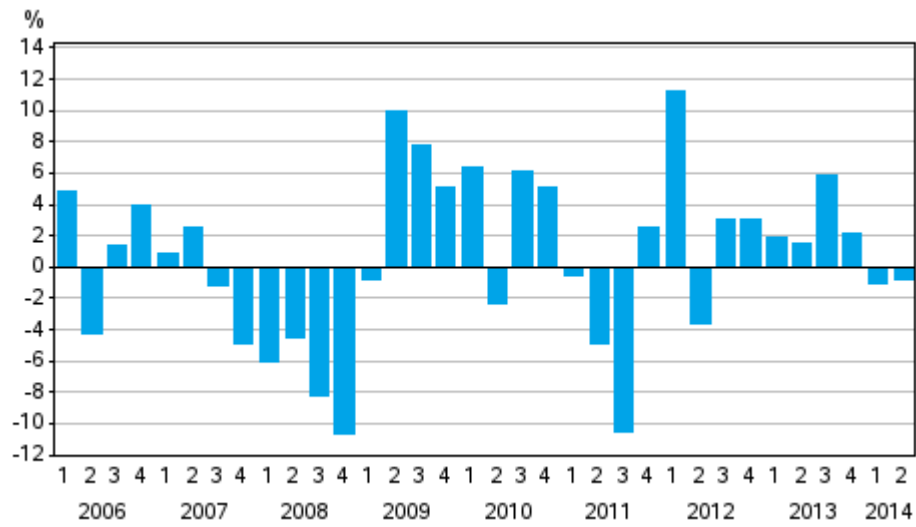
Rahoitusvaade	Vuosi/Neljännes									
	2012/I	2012/II	2012/III	2012/IV	2013/I	2013/II	2013/III	2013/IV	2014/I	2014/II
Vaateet yhteensä	506 548	493 655	496 630	502 380	507 175	509 304	528 577	531 422	531 303	546 497
Rahamarkkinainstrumentit	5 707	6 207	5 926	5 031	4 395	6 048	5 972	4 824	6 077	6 276
Joukkovelkakirjalainat	23 535	23 699	24 666	26 246	28 136	27 924	29 529	29 694	27 911	26 691
Lainat	169 198	168 316	167 379	167 571	168 736	169 409	166 923	163 038	163 606	169 704
Noteeratut osakkeet	107 073	92 006	96 241	102 518	104 351	101 704	120 842	127 385	126 153	132 884
Noteeraamattomat osakkeet ja muut osuudet	142 729	143 900	143 772	146 650	147 636	148 628	149 740	150 954	152 395	155 315
Johdannaiset	5 662	6 679	6 475	5 114	3 894	4 961	4 336	3 679	3 688	3 912
Muut saamiset ja velat	52 644	52 848	52 171	49 250	50 027	50 630	51 235	51 848	51 473	51 715
Nettorahoitusvarat	-190 374	-177 891	-176 768	-182 184	-187 997	-191 352	-205 886	-207 506	-206 112	-223 022

Liitetaulukko 2. Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo, lainavelka ja velkaantumisaste

Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Velkaantumisaste, %	
2000/I		61 589	38 914	63,2
2000/II		62 556	39 874	63,7
2000/III		62 895	41 127	65,4
2000/IV		63 038	41 864	66,4
2001/I		63 077	42 602	67,5
2001/II		64 381	43 484	67,5
2001/III		65 717	44 312	67,4
2001/IV		66 681	45 062	67,6
2002/I		69 155	45 591	65,9
2002/II		68 093	46 960	69,0
2002/III		68 264	48 172	70,6
2002/IV		70 072	49 794	71,1
2003/I		70 395	50 702	72,0
2003/II		72 339	52 623	72,7
2003/III		73 101	54 864	75,1
2003/IV		73 670	56 232	76,3
2004/I		73 425	57 637	78,5
2004/II		75 088	60 099	80,0
2004/III		75 872	62 096	81,8
2004/IV		77 142	64 211	83,2
2005/I		77 542	65 652	84,7
2005/II		78 098	68 459	87,7
2005/III		78 786	71 192	90,4
2005/IV		78 881	73 695	93,4
2006/I		80 181	75 280	93,9
2006/II		80 319	78 236	97,4
2006/III		80 910	80 603	99,6
2006/IV		81 988	83 149	101,4
2007/I		82 379	84 879	103,0
2007/II		84 289	87 574	103,9

Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Velkaantumisaste, %
2007/III	85 522	90 339	105,6
2007/IV	86 606	92 323	106,6
2008/I	87 540	94 076	107,5
2008/II	89 273	96 539	108,1
2008/III	90 048	98 508	109,4
2008/IV	91 423	99 148	108,4
2009/I	92 756	99 791	107,6
2009/II	92 952	101 275	109,0
2009/III	93 911	102 910	109,6
2009/IV	94 282	104 460	110,8
2010/I	95 151	105 769	111,2
2010/II	96 084	107 910	112,3
2010/III	96 965	109 588	113,0
2010/IV	98 413	111 050	112,8
2011/I	99 385	112 005	112,7
2011/II	100 934	114 031	113,0
2011/III	101 812	115 835	113,8
2011/IV	102 782	117 309	114,1
2012/I	103 091	118 519	115,0
2012/II	103 838	120 767	116,3
2012/III	104 821	122 548	116,9
2012/IV	105 244	123 380	117,2
2013/I	106 142	124 361	117,2
2013/II	106 522	125 190	117,5
2013/III	106 851	126 063	118,0
2013/IV	107 365	126 778	118,1
2014/I	107 281	127 546	118,9
2014/II	107 918	128 912	119,5

Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettorahoitusvarojen muutos

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 2010, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 2010. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2012).

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (EKP/2013/24). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (549/2013) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämishjelmaan.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen arvopaperisalkun rakenne ja sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Tilastokeskus laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa.

Vakuutusyhtiöiden sijoituseuranta- ja tilinpäätöstiedot

Finanssivalvonta (Fiva) kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain ja tilinpäätöstiedoista vuosittain. Aineisto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävin tietolähde vakuutuslaitosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositaseista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta ja valtion johdannaisista.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on vuodesta 2013 lähtien ollut Tilastokeskuksen tilasto ”Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain”, joka kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin talousarvioiden toteutumisen mukaisesti. Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien velasta ja eräistä saamisista vaateittain. Tilasto perustuu otokseen 1.-3. neljänneksen osalta. Neljänneksen tiedot kattavat kaikki kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon toinen tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama tilasto ”Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta”, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidon uusimpien neljänneksen laskentaan.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään Tilastokeskuksen luottokantatilastoa, Tilastokeskuksen Virati-aineistoa, Suomen Pankin arvopaperiaineistoa ja Finanssivalvonnan sijoitusseurantakyselyä työeläkelaitoksille.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamisissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummia). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot julkaistaan noin kolmen kuukauden viiveellä. Rahoitustilinpidon vuositiedot julkaistaan noin 8 kuukauden viiveellä syyskuussa. Vuositietojen laadinnan aikaan on edellisvuoden osalta käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietoja aiemmin laadittaessa. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjakorjauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT2010:n mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositason tasesarjoja, jotka eivät ole EKT2010:n mukaisia.

Euroopan Keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoihin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidon sekä kansallisia rahoitustilinpidon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset vaikuttavat myös tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 taseaikasarjat poikkeavat EKT2010:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina.
- Johdannaisia ei ole tilastoitu.
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen.
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF8) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin.
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.128).
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11).
- Sektori S124+S125+S126 sisältää myös muut luottolaitokset kuin pankit.
- Vuosina 1970–1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin.
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin.
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen.

7. Eheys ja yhtenäisyys

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot ja vuositiedot laaditaan samassa prosessissa ja ne ovat keskenään täysin yhtenevät.

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viiveellä. Myös Rahoitustilinpitotilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät julkisyhteisöjen rahoitustilinpidon tietojen kanssa. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin

ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Rahoitustilinpito koostuu monien eri lähdetilastojen tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Tietojen vertaaminen lähdetilastojen tietoihin ei myöskään näistä syistä aina ole mielekästä.

Lisätietoja

Saara Roine 029 551 2922

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/rtp/index.html>

Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-4886 (pdf)